

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 lipca r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że: G. P. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i ubezpieczeniu zdrowotnemu:

- w okresie od 1 lipca 2004 r. do 31 sierpnia 2006 r. jako pracownik u płatnika składek J. R.,

- w okresie od 1 września 2006 r. do 30 września 2006 r. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika J. R.

oraz określił wysokości miesięcznej podstawy wymiaru składek za w/w sporne okresy.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że z analizy dokumentów znajdujących się w Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS wynika, że G. P. został zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w okresie od 1 lipca 2004 r. do 31 sierpnia 2006 r. jako pracownik. Jednocześnie w okresie od 9 lipca 2004 r. do 30 września 2006 r. został zgłoszony do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego jako osoba wykonująca umowę zlecenia. Za okres zatrudnienia płatnik składek J. R. złożył dotyczące G. P. błędne raporty imienne (...) za miesiące 07/2004 r. – 08/2006 r., w których rozliczył składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od przychodów z tytułu stosunku pracy oraz raporty imienne (...) za miesiące 07/2004 r. – 01/2005 r., 03/2005 r. – 10/2005 r., 12/2005 r., 02/2006 r. – 05/2006 r., 07/2006 r. – 09/2006 r., w których rozliczył składki na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne od przychodu uzyskanego z tytułu umowy zlecenia.

Organ rentowy dodał, że zgodnie z art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych za pracownika uważa się również osoby wykonujące umowę zlecenia zawartą z własnym pracownikiem.

Z tego względu w raportach imiennych za okres od 07/2004 r. do 08/2006 r. płatnik składek powinien rozliczyć składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne jak za pracownika od zsumowanego przychodu uzyskanego zarówno z tytułu umowy o pracę jak i umowy zlecenia. Organ rentowy wskazał nadto, że dalsza analiza wykazała, że w okresie od 1 września 2006 r. do 30 września 2006 r. jedynym tytułem do ubezpieczenia społecznego dla G. P. było wykonywanie umowy zlecenia, a zatem od uzyskanego przychodu płatnik powinien rozliczyć również składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne.

/decyzja – k. 11 – 14 akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji z dnia 31 sierpnia 2015 r. złożył J. R. i zaskarżył w/w decyzję ZUS w całości zarzucając jej:

- naruszenie normy art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 121 ze zm.) poprzez objęcie decyzją okresów przedawnionych w zakresie dochodzonych przez ZUS składek. Podniósł jednocześnie zarzut przedawnienia roszczenia ZUS objętego zaskarżoną decyzją. W konsekwencji wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie, iż G. P. (ubezpieczony) nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu w okresie od 1 lipca 2004 r. do 31 sierpnia 2006 r. oraz w okresie od 1 września 2006 r. do 30 września 2006 r.

/odwołanie – k. 2/

W odpowiedziach na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie – k. 4 – 5/

Pełnomocnik odwołującego poparł odwołania, pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołań oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. Zainteresowani M. W. (1) i M. W. (2) przyłączyli się do stanowiska pełnomocnika ZUS.

/protokół rozprawy – k. 31/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. R. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą J. R. (...) z siedzibą w Ł. od 15 listopada 1994 r. Przedmiotem działalności wnioskodawcy jest działalność ochroniarska, z wyłączeniem obsługi systemów bezpieczeństwa.

/bezsporne/

G. P. został zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w okresie od 1 lipca 2004 r. do 31 sierpnia 2006 r. jako pracownik u płatnika składek J. R..

/zgłoszenie ZUS – k. 7 akt ZUS, wyrejestrowanie – k. 6 akt ZUS/

Jednocześnie w okresie od 9 lipca 2004 r. do 30 września 2006 r. zainteresowany został zgłoszony do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego jako osoba wykonująca umowę zlecenia u J. R..

/zgłoszenie ZUS ZZA – k. 5 akt, wyrejestrowanie – k. 4 akt ZUS/

w okresie od 1 września 2006 r. do 30 września 2006 r. jedynym tytułem do ubezpieczenia społecznego dla G. P. było wykonywanie umowy zlecenia u płatnika składek J. R..

/bezsporne/

Płatnik składek J. R. za okres zatrudnienia G. P. rozliczył składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od przychodów z tytułu stosunku pracy za miesiące 07/2004 r. – 08/2006 r. oraz rozliczył składki na obowiązkowe ubezpieczenie zdrowotne od przychodu zainteresowanego uzyskanego z tytułu umowy zlecenia za miesiące 07/2004 r. – 01/2005 r., 03/2005 r. – 10/2005 r., 12/2005 r., 02/2006 r. – 05/2006 r., 07/2006 r. – 09/2006 r.

/bezsporne/

Decyzją z dnia 31 lipca r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że G. P. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu i ubezpieczeniu zdrowotnemu:

- w okresie od 1 lipca 2004 r. do 31 sierpnia 2006 r. jako pracownik u płatnika składek J. R.,

- w okresie od 1 września 2006 r. do 30 września 2006 r. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika J. R.

oraz określił wysokości miesięcznej podstawy wymiaru składek za w/w sporne okresy.

/decyzja – k. 11 – 14 akt ZUS/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie wyżej powołanych dokumentów uznając je za wiarygodne i wystarczające do poczynienia przedmiotowych ustaleń. Dodać należy, że powołane dokumenty nie były kwestionowane w toku postępowania przez żadną ze stron a Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw, ażeby z urzędu zakwestionować ich wartość dowodową w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Na wstępie rozważań należy odnieść się do zarzutu przedawnienia zgłoszonego przez płatnika składek przewidzianego w art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 121 t. j.). Zgodnie z jego treścią przedawnieniu ulegają należności z tytułu składek. Zaś przepisy dotyczące przedawnienia należności nie mają zastosowania do ustalenia podlegania obowiązkowi ubezpieczenia. Zatem zarzut przedawnienia nie jest skuteczny w niniejszej sprawie. Na marginesie należy wskazać jedynie, iż przedawnieniu uległy należności z tytułu składek za okres 07/2004 r. – 07/2005 r.

Zauważyć należy, że decyzja o objęciu określonym tytułem ubezpieczenia społecznego, jak również decyzja ustalająca podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne ma charakter decyzji deklaratoryjnej, albowiem stwierdza jedynie zaistnienie stanu prawnego zgodnego z przepisami prawa ubezpieczeń społecznych. Na kształt decyzji dotyczącej ubezpieczenia wpływa tym samym jedynie fakt istnienia bądź nieistnienia tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, a w drugim przypadku – istnienie takiej sytuacji faktycznej, która odpowiada konkretnemu przepisowi regulującemu podstawę wymiaru składki.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. (Dz.U z 2015 r., poz. 121 j.t.) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu.

W myśl art. 8 ust. 1, ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 205 z 2009 roku, poz.1585 ze zm.) za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy a także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Stosownie do treści przepisu art. 4 pkt 2a ustawy systemowej płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne jest pracodawca – w stosunku do pracowników i osób odbywających służbę zastępczą oraz jednostka organizacyjna lub osoba fizyczna pozostająca z inną osobą fizyczną w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi. W świetle powyższego przepisu składki na ubezpieczenie społeczne za pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej) odprowadza pracodawca, a za zleceniobiorcę/osobę świadczącą usługi (art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej) zleceniodawca.

Stosownie do treści przepisów art. 18 ust. 1 i ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. Nr 161, poz. 1106 ze zm.) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych osiągniany przez pracowników u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, z wyjątkiem składników wynagrodzenia wymienionych w § 2 powołanego wyżej rozporządzenia.

Zgodnie zaś z dyspozycją przepisu art. 18 ust. 1a powołanej ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w przypadku osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia, jeżeli umowę taką zawarły z pracodawcą, z którym pozostają w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonują pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostają w stosunku pracy w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy zlecenia.

Stosownie do treści art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Zgodnie z treścią art. 23 ust. 1, ust. 6 i ust. 7 ustawy z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia (Dz. U z 2003 roku, Nr 45, poz. 391 ze zm.) do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1 lit. a, d-i i pkt 2a i 10, stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób, z zastrzeżeniem ust. 6, 7 i 10. Przy ustalaniu podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w ust. 1, nie stosuje się wyłączeń wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną oraz nie stosuje się ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych.

Ponadto stosownie do art. 81 ust. 1, ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 164 z 2008 roku, poz. 1027 ze zm.) do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób. Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych. Przy ustalaniu podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne, nie stosuje się wyłączeń wynagrodzeń za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną.

Zdaniem Sądu Okręgowego przedmiotem rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie było ustalenie, czy wobec zainteresowanego, zatrudnionego przez płatnika składek na podstawie umowy o pracę i wykonującego zlecenie zgodnie z umową zawartą przez niego z płatnikiem składek ma zastosowanie przepis art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2007 r. Nr. 11 poz. 74 ze zm.).

Przypomnieć w tym miejscu wypada, że przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej został dodany przez art. 1 pkt 4 lit. b ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 110, poz. 1256) i obowiązuje od dnia 30 grudnia 1999 r. Przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej wprowadził wyjątek od reguły przyjętej w art. 9 ust. 1 ustawy systemowej, że umowa zlecenia jest zwolniona z obowiązku ubezpieczenia społecznego w sytuacji, gdy występuje u tej samej osoby obok umowy o pracę. Wolą ustawodawcy było objęcie ubezpieczeniem tej grupy osób, z którymi pracodawca zawierał umów cywilnoprawne celem uniknięcia ponoszenia zwiększonych kosztów, np. w związku z pracą w godzinach nadliczbowych. Wykładnia funkcjonalna, w uznaniu Sąd Okręgowego, wskazuje na to, że przepis art. 8 ust. 2a ustawy systemowej dotyczy co do zasady takiej pracy wykonywanej na podstawie umowy cywilnoprawnej na rzecz pracodawcy, która mogłaby być świadczona przez jej wykonawcę w ramach stosunku pracy z tym pracodawcą, z tym, że musiałby on wówczas przestrzegać przepisów o godzinach nadliczbowych, powierzeniu pracownikowi do wykonywania pracy innej niż umówiona (art. 42 § 4 k.p.) i innych ograniczeń i obciążeń wynikających z przepisów prawa pracy.

Przesłanką decydującą o uznaniu za pracownika osoby świadczącej w ramach umowy zlecenia pracę na rzecz swojego pracodawcy, jest to, że w ramach takiej umowy, wykonuje faktycznie pracę dla swojego pracodawcy przez co uzyskuje on rezultaty jej pracy. Ustawodawca używając w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej zwrotu „działać na rzecz” posłużył się nim w innym znaczeniu, niż w języku prawa, w którym działanie „na czyją rzecz” może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej (stosunku prawnego). Stosunkiem prawnym charakteryzującym się działaniem na rzecz innego podmiotu jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie na rzecz pracodawcy (art. 22 k.p.). Również wykonujący zlecenie „działa na rzecz zleceniodawcy” (art. 734 i n. k.c.).

Celem takiej regulacji było, jak podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 kwietnia 2014 r. (II UK 399/13, LEX nr 1458679), po pierwsze: ograniczenie korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych celem zatrudnienia własnych pracowników dla realizacji tych samych zadań, które wykonują oni w ramach łączącego strony stosunku pracy, by w ten sposób ominąć ograniczenia wynikające z ochronnych przepisów prawa pracy i uniknąć obciążeń z

tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od tychże umów oraz po drugie: ochrona pracowników przed skutkami fluktuacji podmiotowej po stronie zatrudniających w trakcie procesu świadczenia pracy, polegającej na przekazywaniu pracowników przez macierzystego pracodawcę innym podmiotom (podwykonawcom), którzy zatrudniają tych pracowników w ramach umów cywilnoprawnych w ogóle nieobjętych obowiązkiem ubezpieczeń społecznych (umowa o dzieło) lub zwolnionych z tego obowiązku w zbiegu ze stosunkiem pracy (umowa agencyjna, zlecenia lub inna umowa o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu). Tym samym, dla celów ubezpieczeń społecznych zarówno wykonywanie pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą, jak i zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest traktowane tak, jak świadczenie pracy w ramach klasycznego stosunku pracy łączącego jedynie pracownika z pracodawcą, także w zakresie określenia osoby płatnika składek.

W świetle wyższej cytowanego orzeczenia SN należy podkreślić, że nie ma żadnych podstaw, aby zastosowanie przepisu art. 8 ust 2a ustawy systemowej, ograniczać tylko do sytuacji, gdy pracodawca zatrudnia swojego pracownika równoległe na podstawie umowy cywilnoprawnej.

Należy podkreślić, że umowy cywilnoprawne wymienione w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej (także w jej art. 9 ust. 1) nie stanowią samodzielnych tytułów obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym pracownika. W takiej sytuacji nie dochodzi również do zbiegu tytułów ubezpieczenia społecznego w rozumieniu art. 9 tej ustawy. W warunkach wykreowania przez ustawę szerokiego pojęcia pracownika zaskarżone decyzje wskazują tylko, bez potrzeby ustalania tytułu ubezpieczeń, który podmiot jest płatnikiem składek i jaka jest prawidłowa podstawa wymiaru składek, zaś do wymierzania, pobierania składek na ubezpieczenie zdrowotne i prowadzenia rozliczeń z płatnikami składek właściwy jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych (art. 109 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych - t.j. Dz.U. z 2008 r., Nr 164, poz. 1027 ze zm.).

Konsekwencją konstrukcji uznania za pracownika jest konieczność opłacania przez pracodawcę składki na ubezpieczenie społeczne za osobę, z którą została zawarta umowa zlecenia, tak jak za pracownika. Stosownie do przepisu art. 32 ustawy systemowej, pracodawcę obciąża zatem także obowiązek poboru i odprowadzenia do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki na ubezpieczenie zdrowotne za osobę „uznaną za pracownika”.

Bezsporne jest, iż zainteresowany w spornych okresach, pracował w ramach umowy o pracę zawartej z płatnikiem składek, i nadto świadczył pracę na rzecz płatnika składek na podstawie umowy zlecenia.

Sytuacja ta niewątpliwie, w ocenie Sądu Okręgowego, wyczerpuje dyspozycję przepisu art. 8 ust 2a ustawy systemowej, a skoro tak, to stosownie do wcześniejszych rozważań, pracodawca powinien za okres od 07/2004 r. do 08/2006 r. rozliczyć składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne jak za pracownika od zsumowanego przychodu uzyskanego zarówno z tytułu umowy o pracę jak i umowy zlecenia.

Zaś jeśli chodzi o okres od 1 września 2006 r. do 30 września 2009 r. jedynym tytułem do ubezpieczenia społecznego G. P. było wykonywanie umowy zlecenia, a zatem od uzyskanego przychodu płatnik składek powinien również rozliczyć składki również na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

Na koniec warto zauważyć, że przepis art. 8 ust 2a ustawy systemowej, normując konstrukcję uznania za pracownika w celu przeciwdziałania obchodzeniu prawa z pokrzywdzeniem pracowników w zakresie ich przyszłych uprawnień z ubezpieczenia niewątpliwie realizuje zasadę wyrażoną w art. 2 Konstytucji RP, zgodnie z którą Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.

Co do samego sposobu wyliczenia podstawy wymiaru składek w zaskarżonej decyzji Sąd zważył, że organ prawidłowo określił ich wysokość, tj. poprzez zsumowanie wynagrodzenia z tytułu umowy o pracę i z tytułu umowy zlecenia.

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy, na postawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku doręczyć pełnomocnikowi odwołującego się.